

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

30 בנובמבר 2009

289

י"ג בכסלו התש"ע

עמוד

הצעת חוק האזרחים הותיקים (תיקון מס' 8) (זכאות להטבות למי שאינו זכאי לגמלה להבטחת הכנסה
בשל הכנסה מפנסיה), התש"ע-2009 42

הצעת חוק האזרחים הותיקים (תיקון מס' 8) (זכאות להטבות למי שאינו זכאי לגמלה להבטחת הכנסה בשל הכנסה מפנסיה), התש"ע-2009*

1. הוספת סעיף א'13. בחוק האזרחים הותיקים, התש"ן-1989, אחרי סעיף 13 יבוא:
- 13א. (א) הטבות לפי כל דין, הסכם או נוהג בגוף ציבורי, הניתנות לאזרח ותיק שמשלמת לו גמלה לפי הוראות חוק הבטחת הכנסה (בחוק זה - גמלה להבטחת הכנסה), יינתנו גם לאלה:
- (1) לאזרח ותיק שהוא יחיד והכנסתו מפנסיה אינה עולה על -
- גרסה א': 50.1% משכר המינימום,
- גרסה ב': 24.4% מהשכר הממוצע,
- ואלמלא הכנסה זו היה זכאי לגמלה להבטחת הכנסה;
- (2) לאזרח ותיק שיש עמו בן זוג וסך הכנסתו מפנסיה והכנסת בן זוגו מפנסיה אינו עולה על -
- גרסה א': 81.2% משכר המינימום,
- גרסה ב': 39.4% מהשכר הממוצע,
- ואלמלא הכנסות אלה היה זכאי לגמלה להבטחת הכנסה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק המתפרסמת בזה נועדה להתמודד עם מצבם של חלק מהעובדים המשתכרים ברמות שכר נמוכות, שנוצר בשל הצו: מצד אחד עובדים אלו מחויבים להפריש ממשכורתם לקרן פנסיה, וכך מצטמצמת ההכנסה הפנויה שלהם בגיל העבודה; מצד אחר, כשיגיעו לגיל פרישה, הם יהיו זכאים לפנסיה חודשית נמוכה יחסית, ופנסיה נמוכה זו שצברו עשויה להביא לשלילת זכאותם לגמלה להבטחת הכנסה, לרבות כל הטבות הניתנות לאזרחים ותיקים הזכאים לגמלה זו.

לפיכך, מוצע לקבוע כי מי שהחל להיות מבוטח בביטוח פנסיוני לראשונה מיום כניסתו לתוקף של הצו והכנסתו מפנסיה אינה עולה על השיעורים האמורים בהצעת החוק, ובשל אותה הכנסה מפנסיה הוא אינו זכאי לגמלה להבטחת הכנסה, יהיה זכאי לכל הטבות הניתנות לאזרחים ותיקים שמשלמת להם גמלה להבטחת הכנסה, לפי כל דין, הסכם או נוהג בגוף ציבורי. בין הטבות אלו נכללות הנחות בתשלום עבור תרופות, חשמל וארנונה.

מוצע לקבוע כי בדיקת הזכאות להטבות לפי הסעיף המוצע תיעשה בידי המוסד לביטוח לאומי.

ב-1 בינואר 2008 נכנס לתוקפו צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק לפי חוק הסכמים קיבוציים, התש"ז-1957 (להלן - הצו), המחיל את חובת הביטוח הפנסיוני על כל העובדים והמעבידים בישראל. משמעות הצו היא כי כל עובד יהיה זכאי לפנסיה חודשית לאחר פרישתו (נוסף על קצבת הוקנה), בהתאם לסכום שצבר במהלך שנות עבודתו ולמסלול שבו היה מבוטח. ההסכם נחתם, בין היתר, כדי להביא להגדלת הכנסתם החודשית של שכירים לאחר פרישתם לגמלאות, וכך לחזק את עצמאותם ואת יציבותם הכלכלית.

עם זאת, הכנסתם הפנויה של שכירים בגיל העבודה תקטן עקב ההפרשה לקרן הפנסיה, והדבר עשוי להביא להעמקת העוני בעיקר בקרב שכירים ברמות שכר נמוכות. נוסף על כך, עקב הגידול בהכנסות העצמאיות בגיל הוקנה, בשל תשלומי הפנסיה, תקטן או תבוטל הזכאות של בעלי הכנסות נמוכות לגמלת הבטחת הכנסה המשולמת לפי הוראות חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן - גמלה להבטחת הכנסה) ("השפעת הסדרי החיסכון לגיל פרישה בישראל על התחלקות ההכנסות", בנק ישראל, חטיבת המחקר, מאת עדי ברנדה, אוקטובר 2009; מסמך מרכז המידע והמחקר של הכנסת בעניין הצעת החוק מיום 16 בנובמבר 2009).

* הצעת חוק מס' 421/18/פ: הועברה לוועדה ביום א' באב התשס"ט (22 ביולי 2009).

¹ ס"ח התש"ן, עמ' 26; התשס"ט, עמ' 173.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו לגבי אורח ותיק שהחל להיות מבוטח בביטוח פנסיוני לראשונה מיום כניסתו לתוקף של צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957², ואילך.

(ג) המוסד לביטוח לאומי יבדוק את זכאותו של אורח ותיק להטבות לפי סעיף זה.

(ד) בסעיף זה -

"בן זוג", "יחיד" - כהגדרתם בחוק הבטחת הכנסה;

"גוף ציבורי" - כהגדרתו בחוק אזורים חופשיים לייצור בישראל, התשנ"ד-1994³;

גרסה א': "שכר מינימום" - כהגדרתו בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987⁴.

גרסה ב': "השכר הממוצע" - כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁵.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהצעת חוק זו מוצעות שתי גרסאות לעניין קביעת השיעורים האמורים: בגרסה א' מוצע לקבוע כי הסכומים האמורים ייקבעו כשיעור משכר המינימום, ויעודכנו בהתאם לשינויים ולעדכונים בשכר המינימום, ואילו בגרסה ב' מוצע לקבוע כי הסכומים ייקבעו כשיעור מהשכר הממוצע בהתאם להגדרה בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

השיעורים האמורים בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (א) המוצע מבטאים תוספת של כ-900 שקלים חדשים ליחיד וכ-1,500 שקלים חדשים לזוג, לעומת סכומי ההכנסה מפנסיה שאינם מובאים כיום בחשבון לצורך קביעת הזכאות לגמלה להבטחת הכנסה (עד 1,031 שקלים חדשים ליחיד ו-1,625 שקלים חדשים לזוג).

חברי הכנסת: חיים כץ, מרינה סולודקין

² ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 216.

⁴ ס"ח התשמ"ו, עמ' 68.

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

